

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

LEGE
pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

La nivel internațional, Agenda ONU 2030 pentru dezvoltare durabilă reprezintă un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. Pentru prima oară, acțiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate și pe cele aflate în curs de dezvoltare, iar Obiectivul de dezvoltare durabilă (ODD) 5 - Obținerea egalității de gen și abilitarea tuturor femeilor și fetelor, stabilește direcții strategice importante pentru toate statele.

În mod specific, sub-obiectivele acestuia vizează:

5.1 Eradicarea tuturor formelor de discriminare împotriva tuturor femeilor și fetelor de pretutindeni,

5.2 Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva tuturor femeilor și fetelor, inclusiv în domeniul public și privat, în ceea ce privește traficul de persoane, exploatarea sexuală sau alte tipuri de exploatare,

5.3 Eliminarea practicilor vătămătoare cum ar fi: căsătoria timpurie a copiilor, căsătoria forțată și mutilarea genitală a femeilor.

La nivel european, Angajamentului Strategic pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați 2016-2019 concentrează acțiunile principale ale Comisiei Europene în ceea ce privește combaterea violenței împotriva femeilor și asigurarea sprijinului pentru victime în unul dintre cele 5 obiective prioritare ale Angajamentului.

De asemenea, Combaterea violenței de gen a reprezentat una dintre cele cinci priorități ale Strategiei Comisiei Europene pentru egalitate între femei și bărbați 2010-2015.

Prin Legea nr. 30/2016, România a ratificat Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice – denumită pe scurt *Convenția de la Istanbul* – care impune statelor părți necesitatea reglementării unor măsuri concrete de prevenire și de protecție, fiind cel mai complex instrument de cooperare juridică internațională în ceea ce privește prevenirea violenței

împotriva femeilor, protejarea victimelor, urmărirea penală a agresorilor și adoptarea unei game largi de măsuri pentru a aborda acest flagel, în toată complexitatea sa.

Convenția stabilește faptul că următoarele fapte trebuie sancționate penal sau sunt subiect al altor sancțiuni juridice: violența fizică, violența psihică, stalking-ul (ansamblu de molestări psihologice care se explică printr-un comportament perseverent, insistent și de control a uneia sau mai multor persoane, ce creează victimei frică, grijă, violează intimitatea și poate reprezenta un pericol pentru siguranța personală), violența sexuală, inclusiv violul, hărțuirea sexuală, căsătoria forțată, mutilarea genitală a femeilor, avortul și sterilizarea forțată.

Din textul convenției rezultă că violența împotriva femeilor reprezintă o formă de perpetuare a unei culturi, a intoleranței și a negării, iar aceasta își propune să schimbe atitudinile, mentalitatea și sentimentele indivizilor, și, în special, pe cele ale bărbaților și tinerilor.

Convenția recunoaște fenomenul violenței împotriva femeilor ca fiind o violare a drepturilor omului și o formă de discriminare. De asemenea, ne aflăm în prezența primului tratat internațional care conține o definiție a genului. Acest fapt înseamnă că femeile și bărbații nu sunt doar diferențiați din punct de vedere biologic, ci că există o categorie a genului, definită social, care le conferă femeilor și bărbaților roluri și comportamente specifice.

Violența de gen reprezintă o încălcare gravă a drepturilor omului, un atac la demnitatea și la integritatea sa, fizică și psihologică. Între 20% și 25% dintre femeile care trăiesc în Europa s-au confruntat cu o formă de violență fizică pe parcursul vieții (Consiliul Europei, 2006).

La nivel mondial, 35% dintre femei sunt victime ale *violenței de gen* la locul de muncă, iar între 40 și 50% dintre ele sunt supuse unor avansuri sexuale nedorite, unor contacte fizice nedorite sau altor forme de hărțuire sexuală. 45% dintre femeile din UE declară că au suferit cel puțin o dată de pe urma *violenței de gen*, iar între 40 și 45% declară că au fost victime ale hărțuirii sexuale la locul de muncă. Se estimează că, în Europa în fiecare zi, șapte femei mor din cauza violenței bazate pe gen (EWL Barometer, 2011).

Una din cinci femei a fost supusă unei forme de *urmărire în scopul hărțuirii* începând de la vârsta de 15 ani. 20% dintre aceste femei menționează că urmărirea a durat mai mult de doi ani, iar consecințele emoționale și psihologice ale urmăririi în scopul hărțuirii pot fi de durată și foarte puternice. 23% dintre victimele urmăririi în scopul hărțuirii au fost nevoite să își schimbe adresa de e-mail sau numărul de telefon (FRA, 2014). Urmărirea în scopul hărțuirii nu este definită în mod unitar în statele membre ale UE, însă, include diferite forme de hărțuire sau comportamente amenințătoare precum urmărirea persoanei, apelare telefonică repetată pe timpul zilei și/sau nopții, transmiterea e-mail-urilor, a faxurilor, vandalizarea proprietății etc..

Una din 10 femei a trăit o formă de violență sexuală începând cu vârsta de 15 ani. Una din 20 de femei a fost violată începând cu vârsta de 15 ani, iar 97% dintre agresori

au fost bărbați. În România, 28,5% din femei adulte (circa 3 milioane) sunt victime ale violenței fizice și/sau sexuale pe parcursul vieții, 6% din femei (aproximativ 600.000) sunt victime ale violenței sexuale, iar 2% dintre femeile adulte (aprox. 206.000 de femei) au suferit acte de violență sexuală în ultimele 12 luni anterioare studiului (FRA, *Violența împotriva femeilor, o anchetă la nivelul UE*, 2014). Această statistică nu include fetele sub 18 ani, iar conform studiilor ONU la nivel global, minorele reprezintă 50% dintre victimele agresiunilor sexuale.

De asemenea, în cuprinsul Declarației privind Eliminarea Violenței împotriva Femeilor a Națiunilor Unite, *căsătoria forțată* este recunoscută ca fiind o formă a violenței de gen. Convenția de la Istanbul obligă statele membre să adopte măsuri legislative care să criminalizeze faptele prin care un copil sau un adult este forțat să intre într-o căsătorie.

Între 100 și 140 de milioane de femei și fete din întreaga lume au fost supuse *mutilării genitale* (EIGE, 2013). Este estimat că aproape 500.000 de femei care trăiesc în Europa au fost supuse mutilării genitale (Rezoluția Parlamentului European privind combaterea mutilării genitale a femeilor în Uniunea Europeană, 2009).

În ceea ce privește necesitatea reglementării ocupației de expert în egalitate de șanse și de tehnician în egalitate de șanse, menționăm că acedte prevederi sunt necesare în scopul de a elabora și aplica măsuri concrete pentru promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex în sectorul public și privat (art. 2 alin. (1) din Legea nr. 202/2002).

Sfera de aplicare a măsurilor active pentru promovarea și respectarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex este deosebit de complexă și se adresează unor vaste domenii de activitate, acoperind atât sectorul public, cât și cel și privat.

Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam (1999), Uniunea Europeană s-a angajat în mod ferm și decisiv să promoveze egalitatea între femei și bărbați (gender equality) și să integreze egalitatea de gen la toate nivelurile și în toate activitățile comunitare (gender mainstreaming process). Astfel, promovarea egalității între femei și bărbați se regăsește ca obiectiv specific în cuprinsul Tratatului, fiind prevăzut în Partea 1 – Principii, la articolul 3.2, iar prin articolul 13, se stabilește necesitatea de a se întreprinde acțiuni concrete pentru combaterea discriminării după criteriul de sex.

Totodată, Statele Membre ale Uniunii Europene au adoptat Agenda socială europeană, al cărei obiectiv prioritar îl constituie modernizarea modelului social european. Un element fundamental al acestuia îl constituie promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați.

Prin semnarea Tratatului de Aderare la Uniunea Europeană, țara noastră și-a asumat o serie de angajamente importante printre care se află și asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

Având în vedere domeniile multiple de activitate în care este imperios necesară promovarea și respectarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați, în anul 2014 a fost introdusă în Clasificarea Ocupațiilor din România ocupația de expert în egalitate de șanse - COR 242230 care a devenit recunoscută la nivel național potrivit Ordinului comun MMFPSPV și INS nr. 1419/328/2014 privind modificarea și completarea Clasificării ocupațiilor din România.

Totodată, pornind de la premisa responsabilității administrației publice locale și a altor instituții locale și de la misiunea acestora de a oferi servicii adecvate cetățenilor cu efecte imediate privind calitatea vieții și asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, în anul 2015 a fost introdusă în Clasificarea Ocupațiilor din România și ocupația de tehnician în egalitate de șanse - COR 341207 (conform Ordinului comun MMFPSPV și INS nr. 2196/513/2015 privind modificarea și completarea Clasificării ocupațiilor din România. De asemenea, au fost elaborate standarde ocupaționale pentru cele două ocupații.

În același sens, în anul 2015, prin intermediul proiectului POSDRU „START – O viață de calitate în siguranță” a fost formată prima promoție de specialiști, respectiv 1140 de experți în egalitate de șanse și un număr de 3978 de persoane au beneficiat de evaluare de competențe specifice pentru ocupația de tehnician în egalitate de șanse pentru 3978 de persoane. Prevederile din proiectul de act normativ vor asigura valorificarea experienței dobândite de către persoanele formate până în prezent și vor asigura premisele continuării formării de specialiști în acest domeniu.

De asemenea, prin aderarea la Campania “HeForShe” inițiată de către UN Women, România și-a asumat angajamentul ca, până în 2020, 70% din cele 1.680 de instituții publice naționale și locale din România să cuprindă în structura lor de personal experți sau tehnicieni în egalitate de șanse între femei și bărbați. Pentru a atinge acest obiectiv ambițios, se vor organiza cursuri de formare pentru experți și tehnicieni în egalitate de șanse și vor fi împărtășite lecțiile învățate și bunele practici.

Potențialul de dezvoltare al acestor ocupații este important, în special în contextul în care egalitatea de gen este o prioritate la nivel internațional și european (Obiectivele de dezvoltare durabilă cuprinse în Agenda ONU 2030, temă transversală cuprinsă în Strategia Europa 2020).

În ceea ce privește necesitatea includerii în componența COJES a unor instituții relevante în plan local, respectiv DGASPC, ca autoritate executivă în plan teritorial și Consiliul județean, ca autoritate deliberativă cu rol esențial în coordonarea autorităților locale, menționăm că această prevedere este necesară în scopul întăririi capacității funcționale a COJES, cât și a eficientizării activității și cooperării mecanismului interinstituțional la nivel local.

2. Schimbări preconizate

Prezentul proiect de modificare legislativă vizează:

- introducerea definiției violenței de gen, conform art. 3 lit. d) din Convenția de la Istanbul;

- reglementarea regimului general al ocupației de expert în egalitate de șanse și de tehnician în egalitate de șanse și a atribuțiilor principale pentru aceste ocupații.
- introducerea posibilității, pentru persoanele juridice din sectorul public și din sectorul privat care au peste 50 de salariați, instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, civile și militare, de a identifica un angajat căruia să-i repartizeze, prin fișa postului, atribuții în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați.
- introducerea posibilității, pentru persoanele juridice din sectorul public și din sectorul privat, de a opta pentru angajarea unui expert/tehnician în egalitate de șanse, în limita bugetului existent pentru cheltuieli salariale.
- includerea în componența COJES a reprezentanților DGASPC și ai Consiliului județean /Consiliului General al Municipiului București.

3. Alte informații

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Impactul asupra mediului de afaceri

A fost îndeplinită procedura privind efectuarea testului IMM, prevăzută de Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare.

În urma acestei consultări, a fost emis avizul Grupului GEIEAN nr. 3459/HIL/06.11.2017.

2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2². Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impactul social

Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului cu o largă aplicare în diferite domenii.

În același timp, realizarea egalității de drept și de fapt între femei și bărbați este un element cheie în prevenirea violenței împotriva femeilor, acest tip de violență manifestându-se pregnant la nivelul societății contemporane. În fapt, violența împotriva femeilor este o manifestare a relațiilor istoric inegale de putere dintre femei și bărbați, care au condus la dominarea asupra, și la discriminarea împotriva, femeilor de către

bărbați și la împiedicarea progresului deplin al femeilor.

La nivel internațional este recunoscut faptul că natura structurală a violenței împotriva femeilor este aceea de violență de gen și faptul că violența împotriva femeilor este unul din mecanismele sociale cruciale, prin care femeile sunt forțate într-o poziție subordonată comparativ cu bărbații.

Mai mult decât atât, femeile și fetele sunt deseori expuse unor forme grave de violență, cum ar fi violența domestică, hărțuirea sexuală, violul, forme care constituie o încălcare gravă a drepturilor omului ale femeilor și ale fetelor și un obstacol major în realizarea egalității de șanse și de tratament dintre femei și bărbați.

În contextul gestionării unei problematice complexe în ceea ce privește realizarea egalității de drept și de fapt între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței, ocupația de expert de expert în egalitate de șanse și cea de tehnician reprezintă un factor crucial la nivelul organizațiilor/comunităților fiind un vector al progresului și dezvoltării durabile la nivelul întregii societăți. Reglementarea acestor ocupații este plasată în contextul unei preocupări din ce în ce mai pronunțate la nivel internațional și european pentru implementarea principiilor egalității de gen în toate domeniile și la toate nivelurile de intervenție.

Totodată, proiectul de act normativ propus întărește capacitatea funcțională și eficientizează activitatea comisiei județene, respectiv a municipiului București, în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (COJES).

4. Impactul asupra mediului (*)**

Nu este cazul.

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:	-	-	-	-	-	-
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						

(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, Plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii	-	-	-	-	-	-
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale	-	-	-	-	-	-
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	-	-	-	-	-	-
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
7. Alte informații Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ :

a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; Proiectul vizează modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice.

a) impact legislativ - prevederi de modificare și completare a cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice, prevederi derogatorii;

Nu este cazul.

b) norme cu impact la nivel operațional/tehnic - sisteme electronice utilizate în desfășurarea procedurilor de achiziție publică, unități centralizate de achiziții publice, structură organizatorică internă a autorităților contractante.

Nu este cazul.

2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare

Nu este cazul.

3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

6. Alte informații.

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

În paralel cu procedura de ratificare a convenției, în iunie 2014, în vederea pregătirii implementării Convenției de la Istanbul, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) a încheiat un protocol de colaborare cu UNICEF - România, care printre altele, a vizat asigurarea asistenței tehnice și a sprijinului necesar din partea acestei importante organizații interguvernamentale internaționale cu vastă experiență în ratificarea și implementarea tratatelor internaționale.

În baza parteneriatului amintit, a fost creat un Grupul de lucru constituit din reprezentanți la nivel interministerial și de experți în domeniu, care a reunit specialiști din principalele ministere și instituții cu atribuții în domeniu: Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV) - Departamentul pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați, în calitate de organism coordonator, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Public, Ministerul Sănătății, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Consiliului Superior al Magistraturii, alți specialiști în drept cu expertiză relevantă. La nivelul Grupului amintit, s-au organizat dezbateri și consultări în scopul evaluării complexe și extinse a cadrului legislativ și instituțional în domeniul de referință, precum și a formulării de propuneri privind modificări și/sau completări ale legislației interne care incriminează faptele din sfera de

aplicabilitate a Convenției, sau, după caz, propuneri de lege ferenda.

În urma analizei realizate la nivelul grupului de lucru a fost elaborat un Tabel de concordanță în care au fost centralizate elementele orientative pentru procesul de implementare a Convenției.

În perioada octombrie 2015 - martie 2016, MMFPSPV prin ANES, ca instituție cu responsabilitate în domeniul violenței în familie a participat la ședințele din cadrul Grupului de lucru constituit sub patronajul Consiliului Superior al Magistraturii, la solicitarea organizațiilor neguvernamentale, din care au făcut parte reprezentanți ai: Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Sănătății, Parlamentului României, Inspectoratului General al Poliției Române, Ministerului Public, reprezentanți din mediul universitar și membrii ai Rețelei de Organizații Neguvernamentale “Rupem tăcerea despre violența sexuală”.

În vederea accelerării procesului de elaborare a proiectelor de acte normative, din luna aprilie 2016, ANES a colaborat activ (în cadrul unor ședințe de lucru cu teme punctuale) cu specialiștii din cadrul ONG-urilor reprezentative din domeniu.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Nu este cazul.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

Proiectul de act normativ a fost transmis prin adresa nr. 1664/DIB/24.10.2017, spre consultare Federației Autorităților Locale din România, Asociației Municipiilor din România, Asociației Orașelor din România, Asociației Comunelor din România și Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România.

Uniunea Națională a consiliilor Județene din România a transmis punct de vedere nr. 540/06.11.2017, la care s-a formulat răspuns prin adresa nr. 1664/DIB/2017.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ a avizat favorabil prezentul proiect de act normativ prin avizul nr. 84/2018.
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

În urma consultării Consiliului Economic și Social, a fost emis avizul cu nr. 4827/10.10.2017.

6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a

**Activități de informare publică privind elaborarea
și implementarea proiectului de act normativ**

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, fiind publicat pe site-ul MMJS în perioada 22.12.2016-03.02.2017.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Alte informații

Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedură de urgență prevăzută la art. 76 alin. (3) din Constituția României, republicată.

PRIM – MINISTRU

VIORICA DĂNCILĂ

